

PRZEWODNIK KĄPIELOWY

Popierajmy polskie zdrojowiska i uzdrowiska!

I. Solanki

- a) pojedyncze:
Birsztany, Druskieniki, Rymanów (zdr. Klaudyi).
- b) jodowo-bromowe:
Ciechocinek, Iwonicz, Rabka, Rymanów (zdrój Celestyny i Tytusa).
- c) litowe:
Iwonicz, Rymanów.
- d) żoły (zgęszczone):
Ciechocinek, Rabka, Truskawiec.

II. Wody gorzkie:

Morszyn.

III. Wody siarczane:

Busko, Krzeszowice, Lubień, Niemirów, Solec, Swoszowice, Truskawiec.

IV. Szczawy

- a) alkaliczne:
Głębokie.

b) alkaliczno-słone:

Krościenko n. Dunajcem, Szcawnica, Wysowa.

c) wapniowe:

Družbaki, Nałęczów.

d) żelaziste:

Krynica, Nałęczów, Sławinek, Szcawnica, Wysowa, Żegiestów.

V. Cieplice:

Jaszczurówka koło Zakopanego.

VI. Kąpiele morskie:

Kołobrzeg, Połaga.

VII. Uzdrowiska i stacye klimatyczne:

a) górskie i podgórskie:

Bystra, Delatyn, Dora, Jaremcze, Jaworze, Kosów, Ojców, Ustroń, Wisła, Worochta, Zakopane, Zawoja.

b) nizinne:

Czarniecka Góra, Grodzisk, Otwock, Sassów, Sławuta.

Uwaga. Tłustym drukiem oznaczono miejscowości, co do których bliższe szczegóły znajdują się w ogłoszeniach.

Pełecają największy wybór
PAMIĄTEK Z KRAKOWA
Papiery listowe.
KARTKI Z WIDOKAMI.
Przybory
biurowe i kancelaryjne.

JANECZEK & ZIEMBICKI

Kraków, Rynek główny L. 8

naprzeciw kościoła św. Wojciecha.

Filia: Plac Maryacki L. 2.

Fabryczny skład

**LALEK i ZABAWEK
DLA DZIECI.**

= CENY NIZKIE. =

Towaru z Prus nie sprowadzamy!

ZAKŁAD FOTOGRAFICZNY

Z ZASTOSOWANIEM NAJNOWSZYCH
PRĄDÓW W DZIEDZINIE FOTOGRAFII

POD FIRMA

KUCZYŃSKI i GÜRTLER

W KRAKOWIE, RYNEK GŁÓWNY, „PAŁAC SPISKI“

PRACE NAGRODZONE ZŁOTYMI MEDALAMI W GENEWIE I ZURYCHU.

IWONICZ

Zakład zdrojowo-kąpielowy i klimatyczny
(stacja kolejowa Iwonicz w Galicyi).

Najsilniejsza szczawa słońo-jodowo-bromowa. — Od dawna stwierdzona jej skuteczność we wszystkich postaciach żółzów (scrofulosa), w chorobach kości, jamy nosowej, uszu, skóry i wogóle we wszystkich chorobach, wymagających przyspieszenia odnowy materji. Leczenie ortopedyczne i masażowe. Inhalacje systemu „Waldenburga“ i systemu „Clara“. Kąpiele w gorącym powietrzu systemu „Polana“, tudzież szfuczne kąpiele gazowe.

Urządzenie Zakładu wzorowe, oświetlenie elektryczne, wodociągi, kaplica zakładowa, w której odprawia się codziennie Msza św. Lekarze zakładowi: **Doc. Dr. Antoni Gabryszewski** ze Lwowa i **Dr. Julian Staniszewski** z Krakowa, tudzież 6 lekarzy wolno praktykujących.

W sezonie I-szym od 15. maja do 20. czerwca i w III-cim od 20. sierpnia do końca września mieszkania znacznie tańsze. Uwolnienia od taksy na podstawie świadectw ubóstwa udziela się tylko w I. i III. sezonie.

Zamówienia na mieszkania, wodę mineralną, sól, żug i muł przyjmuje i wszelkich wyjaśnień udziela
Dyrekcya Zakładu zdrojowo-kąpielowego w Iwoniczu.

Zakład leczniczy „QUO VADIS“ w **Kissingen**
(sanatorium i zakład dyetetyczno-fizykalno-wodoleczniczy) **Dra J. Maciejewskiego** Ludwigrasse 16 (Bawarya)

dla chorób wewnętrznych (specjalnie żołądka, kiszek, serca, naczyń, wymiany materji), nerwowych i kobiecych, otwarty od 1. marca do 31. listopada.

Najnowsze urządzenia lecznicze dla balneo-, hydro- i elektroterapii, leczenie światłem i masażem. — Kuchnia dyetetyczna indyw. — Urządzenie nowoczesne, służba polska.

Cena za pokój z pensją i usługą od 4½ — 6 rubli dziennie. Z środków leczniczych i kuchni dyetetycznej zakładu mogą korzystać także moi pacjenci mieszkający poza zakładem.

Wczesne zgłoszenia, szczególnie w głównym sezonie, pożądane.

Naleczów
(GUBERNIA LUBELSKA)
Zakład leczniczy cały rok otwarty.
W lecie kąpiele żelaziste i borowinowe. Cały rok **hydroterapia** i wszelkie metody fizykalne. Utrzymanie wraz z leczeniem 4 ruble dziennie.
Dyrektor Zakładu: **Dr. A. Puławski.**

WODA KROŚCIENSKA ze źródła Stefana
oddaje znakomite usługi w chorobach dróg oddechowych, pokarmowych, moczowych itp.
Poleca się jako wodę krajową opiece P. T. lekarzy polskich.

Skuteczniejsza a tańsza niż inne szczawy!!!
Znakomity napój dyetetyczny!!!

Niemirów **Niemirów**
Zakład kąpielowy
Źródła siarczano-solno-alkaliczne; zbadane przez **Dra B. Radziżewskiego** prof. chemii Uniw. lwowskiego i **K. Klinga** asyst. instytutu chemii we Lwowie.
Znakomicie leczą choroby skórne, reumatyzm, artrytyzm, skrofule, choroby nerwowe.
Niemirów położony wśród lasów szpilkowych, ma piękne okolice, zdrowe powietrze. Kąpiele urządzone w r. 1907 przez firmę **L. NITSCH** i Ska w Krakowie, według najnowszych metod. Mieszkania większe i mniejsze po cenach bardzo przystępnych. — Otwarcie sezonu 20 maja.

Stacja kolei: **MUSZYNA-KRYNICA**
ze Lwowa 11 godzin jazdy
z Krakowa 6 „ „
z Budapesztu 9 „ „

KRYNICA

Poczta 3 razy dziennie i urząd telegr. w miejscu. Apteka.

C. K. ZAKŁAD ZDROJOWY W GALICYI

W Karpatach 600 m. n. p. m. Od stacji kolejowej godzina bitej drogi. Na stacji wygodne powozy. Środki lecznicze: Źródło: „Zdrój główny“ i „Słotwinka“ bardzo silnej szczawy wapienno i magnezjowo-sodowo-żelazistej. Kąpiele mineralne bardzo obfite w kwas węglowy wolny, metodą Schwantza ogrzewane (w roku 1906 wydano 79 333). Wskazania lecznicze: niedokrewność, osłabienie nerwowe, blednica, przewlekłe niezżyt pęcherza, choroby serca i naczyń krwionośnych etc. Nader skuteczne kąpiele borowinowe we wszystkich chorobach kobiecych, przy reumatyzmie, w sprawach wysiękowych, obrzękach wątroby etc. (w roku 1906 wydano 24.455). Skarbowy zakład hydropatyczny pod kierunkiem specjalisty **Dra Ebersa** (w roku 1906 wydano 15.463). Kąpiele gazowe z czystego kwasu węglowego. Kąpiele rzeczne, parowe, elektryczne, słoneczne, mięsienie. Klimat wzmacniający podalpejski. Leczenie terenowe. Wody mineralne miejscowe i wszelkie zagraniczne. Kefir. Żyłyca Mleko sterylizowane. Lekarz zakładowy **Dr. Kopff** z Krakowa, stale cały sezon. Nadto 16 lekarzy wolno praktykujących. Mieszkania: przeszło 1700 pokoi z całkowitym komfortem urządzonych w cenie od 1 K 20 h dziennie wwyż. Dom zdrojowy, wypożyczalnia książek. Restauracje. Pensjonaty prywatne, hotele, cukiernie. Kościół katolicki. Cerkiew. Muzyka zdrojowa stała (dyrektor **Adam Wroński**). Stały teatr, koncerty, odczyty, bale. Rozległy park szpilkowy, około 100 morgów obszaru. Wodociągi wody źródlanej słodkiej z gór sprowadzanej. Frekwencya w roku 1906 przeszło 7750 osób. Sezon od 15. maja do 10. października. W maju, czerwcu i wrześniu ceny kąpiele, mieszkań w domach skarbowych i potraw w restauracji domu zdrojowego o 25% niższe. W lipcu i sierpniu nie udziela się ubogim żadnych ulg. Rozsyłka wód mineralnych krynickich od kwietnia do listopada. Składy we wszystkich większych miastach w kraju i za granicą. Taksa kuracyjna od 6 do 20 koron. Blższych wyjaśnień na żądanie udziela, broszury i prospektu rozsyła
C. k. Zarząd zdrojowy w Krynicy.

PRZEWODNIK KĄPIELOWY

Organ polskiego Towarzystwa balneologicznego.

Dwutygodnik ilustrowany. — Wychodzi od 15. kwietnia do 1. października.

Redaguje Komitet. Redaktor: Dr. KAZIMIERZ FLIS.

Redakcja i administracja:

Kraków, ulica Szewska L. 27. — Telefon Nr. 405.

Rękopisów nie zwraca się.

OGŁOSZENIA:

za 1 wiersz petitem lub jego miejsce 30 hal.

Adresy lekarskie 1 K 50 h jednorazowo.

„Przewodnik kąpielowy“ rozsyła się bezpłatnie P. T. Lekarzom w Galicyi, W. Ks. Poznańskiem i Królestwie Polskiem, czytelniom publicznym, kawiarniom, cukierniom, restauracyom, hotelom i umieszcza w pociągach osobowych i pospiesznych na głównych liniach kolejowych. W prenumeracie kosztuje „Przewodnik kąpielowy“ 6 kor. za rocznik.

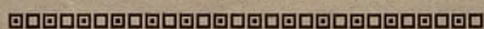
Przegląd najważniejszych chorób przewlekłych, nadających się do leczenia w polskich zdrojowiskach i uzdrowiskach.

Choroby	Nadają się do leczenia w zdrojowiskach i uzdrowiskach	Choroby	Nadają się do leczenia w zdrojowiskach i uzdrowiskach
Choroby serca i naczynia krążenia	Ciechocinek, Iwonicz, Jaworze, Krynica, Morszyn, Ojców, Rymanów, Szczawnica, Truskawiec.	Nerwice ogólne i przewlekłe choroby nerwowe z tłem anatomicznym	Bystra, Ciechocinek, Czarniecka Góra, Grodzisk, Jańskowice, Jaworze, Kiselka, Kosów, Krynica, Lubień, Maryówka, Morszyn, Nałęczów, Nowe Miasto, Ojców, Otwock, Sławuta, Solec, Szczawnica, Truskawiec, Zakopane, Żegiestów.
Choroby nosa, gardła, krtani, płuc i opłucnej	Birsztany, Bystra, Iwonicz, Jańskowice, Jaworze, Kamionka, Kosów, Nałęczów, Nowe Miasto, Ojców, Otwock, Rabka, Sławuta, Szczawnica, Truskawiec, Wysowa, Zakopane.	Choroby kości, mięśni i stawów na tle reumatycznym i gruźliczym	Birsztany, Busko, Ciechocinek, Druskieniki, Iwonicz, Krynica, Krzeszowice, Lubień, Morszyn, Rabka, Rymanów, Solec, Swoszowice, Truskawiec.
Choroby żołądka	Druskieniki, Krynica, Rymanów, Szczawnica, Żegiestów.	Choroby przemiany materji, jak otyłość, moczówka cukrowa, dna i t. d.	Birsztany, Busko, Czarniecka Góra, Krynica, Morszyn, Nałęczów, Ojców, Otwock, Rymanów, Solec, Szczawnica, Truskawiec, Żegiestów.
Choroby jelit	Birsztany, Druskieniki, Kamionka, Kosów, Krynica, Morszyn, Nałęczów, Truskawiec, Rymanów, Żegiestów, Szczawnica.	Choroby krwi	Bystra, Jaworze, Krynica, Morszyn, Nałęczów, Ojców, Sławuta, Szczawnica, Truskawiec, Wysowa, Zakopane, Żegiestów.
Choroby wątroby i dróg żółciowych	Ciechocinek, Iwonicz, Morszyn, Szczawnica, Truskawiec.	Zoły — przymiot	Birsztany, Busko, Ciechocinek, Druskieniki, Iwonicz, Lubień, Morszyn, Rabka, Rymanów, Solec, Swoszowice, Truskawiec.
Choroby śledziony	Iwonicz, Krynica, Szczawnica, Zakopane, Żegiestów.	Choroby skóry	Ciechocinek, Birsztany, Iwonicz, Lubień, Rabka, Rymanów, Solec, Swoszowice, Truskawiec.
Choroby nerek i pęcherza	Ciechocinek, Druskieniki, Krynica, Nałęczów, Rymanów, Szczawnica, Truskawiec.	Zatrucia morfinowe, wyskokowe, nikotynowe i rtęciowe	Grodzisk, Kiselka, Maryówka, Nowe Miasto, Solec, Swoszowice, Zakopane.
Choroby kobiece	Birsztany, Busko, Ciechocinek, Czarniecka Góra, Druskieniki, Iwonicz, Jaworze, Krynica, Lubień, Maryówka, Morszyn, Nałęczów, Rabka, Rymanów, Solec, Swoszowice, Truskawiec, Żegiestów.		

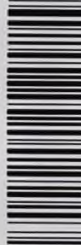

♣ ZDZISŁAW ♣ ZDANOWICZ

W KRAKOWIE, UL. SŁAWKOWSKA 3, HOTEL SASKI

poleca: Kapelusze, Cylindry, P. & C. Habiga, Scotta i inne, Bieliznę męską, Krawaty, Rękawiczki, Płaszcze, Pełryny gumowe nieprzemakalne, Kufry, Torby, Paski, Plaidy, Necesery.

Od Redakcyi.

W bieżącym roku rozpoczynamy piąty rok wydawnictwa, poświęconego sprawie podniesienia i popierania polskich zdrojowisk.

Przewodnik kąpielowy będzie więc w r. b. pomieszczał:

I. Artykuły z zakresu balneo- i klimatologii, balneo- i klimatografii — meteorologii w zastosowaniu do zdrojowisk i uzdrowisk oraz balneotechniki.

II. Sprawozdania z działalności polskiego Tow. balneologicznego.

III. Korespondencye ze zdrojowisk i uzdrowisk oraz wiadomości bieżące.

IV. Felietony.

V. Spis lekarzy Polaków ordynujących w naszych i obcych zdrojowiskach.

Każdy numer zawierać nadto będzie kilka rycin.

Do ostatniego numeru rocznika dołączony będzie spis rzeczy oraz kartka tytułowa.

Przewodnik jak dotąd rozsyłany będzie lekarzom, oraz czytelnikom, Towarzystwom i znacniejszym kawiarniom, restauracyom i hotelom bezpłatnie.

Redakcyja zwraca się do wszystkich Zarządów zdrojowych z prośbą, by pismu swego poparcia nadal używały, i w ten sposób przyczyniły się do osiągnięcia celu, programem pisma zakreślonego, którym jest rozwój naszych zdrojowisk.

Dr Z. WĄSOWICZ.

Widoki dalszego rozwoju uzdrowiska Zakopane.

(Kilka uwag z powodu zamknięcia rachunku funduszu klimatycznego za rok 1907).

Warunki i okoliczności, wśród których rozwija się uzdrowisko Zakopane, są bardzo trudne i rozwojowi temu nie sprzyjają. Nie mówimy tu o warunkach naturalnych, te bowiem na podstawie położenia uzdrowiska i badań jego klimatu zostały uznane za zupełnie odpowiednie do leczenia różnych przewlekłych stanów chorobowych — ale mamy na myśli warunki materialne i ściśle z nimi związane obowiązki czynników, powołanych w pierwszym rzędzie do stworzenia z Zakopanego uzdrowiska *par excellence* europejskiego.

Czynnikami tymi są: Komisya klimatyczna i gmina Zakopane.

Przypatrzmy się bliżej, jakimi środkami rozporządzają te dwa czynniki, od których byt i dalszy rozwój naszego uzdrowiska zależy.

Majątek komisji klimatycznej wynosił z dniem 31. grudnia r. 1907:

A. W stanie czynnym:

1. Dział I. Majątek zakładowy	K 54.825·45
2. „ II. Dobro zakładowe	—
3. „ III. Majątek bieżący	27.105·77
Razem . . . K 81.931·22	

B. W stanie biernym:

1. Dział I. Długi i zobowiązania (roczne)	K 48.968·10
2. „ II. Zaległości bierne	1.154·76
Razem . . . K 50.122·86	

Czysty stan czynny K 31.808·36.

Jest to jednak stan czynny, wyprowadzony tylko rachunkowo. W rzeczywistości majątek komisji klimatycznej przedstawia się znacznie gorzej.

Pewnych wyjaśnień w tym kierunku dostarczy nam zamknięcie rachunku funduszu komisji klimatycznej za

r. 1907, które w możliwym streszczeniu przytaczamy poniżej.

Według tego zamknięcia rachunkowego na dochody komisji składają się:

1. Taksy od gości	K 37.088—
2. Opłaty od przemysłowców	„ 3.817—
3. „ „ właścicieli pensjonatów	„ 1.218—
4. „ „ „ publicznych po- jazdów	„ 1.235—
5. Zwroty za desinfekcyę	„ 1.637·60
6. Z podnjęcia lokalu gminie	„ 600—
7. Ze sprzedaży listy gości	„ 435·96
8. Za wydzierżawienie tennisa i kręgielni	„ 165—
9. Zwroty za użycie Tallarda	„ 56—
10. Opłaty od najmu mieszkań	„ 51—
11. Nadzwyczajne	„ 352—
12. Pozostałość kasowa z r. 1906	„ 512·85

Razem . . . K 47.168·41

W rozchodach widzimy następujące wydatki:

I.

1. Czynnosc za lokal	K 1.600—
2. Kancelaryja i druki	„ 947·51
3. Telefon	„ 50—
4. Dyety c. k. inspektora klimatycznego	„ 1.920—
5. Ryczałt na objazdy dla przewodniczą- cego	„ 480—
6. Płaca lekarza klimatycznego.	„ 2.400—
7. „ „ dyrektora szpitala	„ 600—
8. „ skarbnika	„ 1.180—
9. „ sekretarza	„ 950—
10. „ dyetaryusza	„ 250—
11. „ woźnych	„ 1.296—

II.

1. Gwarancya kolejowa	K 2.477·83
2. Spłata pożyczki wodociągowej	„ 5.000—
3. „ „ regulacyjnej	„ 3.000—
4. Subwencye drogowe	„ 3.318—
5. Spłata pożyczki na budowę chodników	„ 1.208·10
6. „ należytości byłego lekarza klim.	„ 100—

Do przeniesienia K 26.777·44

Z przeniesienia K 26.777·44

7. Spłata należności adwokata dra Bintera	"	167·63
8. Spłata zaciągniętej w r. 1903 pożyczki	"	400—
9. „ „ należności obszaru dworskiego	"	100—

III.

1. Budowa chodników	K	800—
2. Konserwacja	"	389—
3. Wydawnictwo listy gości	"	700—
4. Oświetlenie	"	4.170·46
5. Skrapianie i czyszczenie ulic	"	4.320·30
6. Przyrządy do skrapiania ulic	"	827·66
7. Muzyka	"	2.400—
8. Ławki	"	150·68
9. Sadzenie drzewek	"	100—
10. Czytelnia	"	350—

IV.

1. Spostrzeżenia meteorologiczne	K	100—
2. Desinfekcja	"	1.997·44
3. Subwencja dla szpitala	"	600—
4. „ „ na zegar kościelny	"	100—
5. Zwrot mylnie pobranych taks	"	137—
6. Nadzwyczajne	"	130·41
7. Udział w wystawie przyrodniczo-lek.	"	330·34
8. Naprawa pawilonu dla muzyki	"	550—
9. Wkładka do Związku turystycznego	"	30—
10. Wynagrodzenie ajenta policyjnego	"	196·20

Razem K 45.824·56

Pozostałość kasowa na r. 1908 1.343·15

W dochodach więc główną pozycję stanowią opłaty klimatyczne od gości, pensjonatów i przemysłowców i napróżno szukalibyśmy w tym dziale jakiegokolwiek innego zysku od majątku komisji, którego przecie stan czynny wynosił, jak widzieliśmy wyżej, kwotę K 31.808·36, w majątku tym bowiem główną pozycję stanowi szpital klimatyczny z całym urządzeniem, do którego komisja dopłaca rocznie kwotę K 1800. Jest to więc „majątek“, który nie tylko nie przynosi właścicielowi żadnych dochodów, ale za prawo własności wymaga jeszcze dość znacznej dopłaty — a ta w miarę rozwoju szpitala nie zmniejsza się, ale z każdym rokiem rósć nie przestanie.

Rozchody podzielono na 4 działy.

W pierwszym pomieszczono wydatki na administrację — wynoszą one dość poważną sumę K 11.673·51.

Niespełna K 3.000 więcej, bo K 14.208·10, (a więc mniej niż $\frac{1}{3}$ wydatków ogółem) wydaje komisja „na urządzenia, mające na celu uprzyjemnienie, udogodnienie i bezpieczeństwo pobytu gości“ w Zakopanem.

W dziale IV. uwidoczniło wydatki różne w łącznej kwocie K 4.171·34.

Najwięcej interesu budzi dział II, obejmujący roczne zobowiązania komisji klimatycznej w ogólnej sumie K 15.771·56.

Ponieważ wodociągi bez kwestji należą do najważniejszych postępowych inwestycji Zakopanego, zajmijmy się najpierw sprawą pożyczki wodociągowej i spadłych z tego tytułu ciężarów na komisję klimatyczną. Pożyczka wodociągowa w kwocie K 400.000 ma być spłacaną z funduszu klimatycznego i przez tutejszą gminę. Komisja zrzekła się na ten cel opłaty K 1 od każdego wynajętego gościom pokoju — co w przybliżeniu mogłoby dochód komisji zwiększyć o kwotę K 6.000 — a ponieważ roczna rata wodociągowa wynosi K 5.000, w rzeczywistości przyczynia się komisja do zaprowa-

dzenia i utrzymania wodociągu kwotą 11.000 koron rocznie.

Po zrzeczeniu się przez komisję opłaty od wynajętego każdego pokoju nałożono 20% dodatku do podatku domowo-czynszowego, z czego dochód wpływa bezpośrednio na umorzenie pożyczki wodociągowej przez urzędy podatkowe do kasy krajowej. Nadto gmina zakopańska opłaca co roku ratę amortyzacyjną pożyczki wodociągowej w kwocie K 7.000 — razem więc amortyzuje się ona corocznie kwotą K 12.000.

Jeżeli przypuścimy, że 20% dodatku do podatku domowo-czynszowego przynosi krajowi około K 7.000 — to kwota, jaką opłaca Zakopane pożyczkę wodociągową, wyniesie rocznie około K 20.000.

Jak długo potrwa spłata wodociągowej pożyczki? Na pytanie to odpowiedzieć dość trudno — pożyczka bowiem odnośnie do komisji klim. nie jest określoną ściśle terminem spłaty, jak nie mniej nie jest określonym, jaka część pożyczki cięży na komisji klimatycznej.

Kombinując jednak ze sposobu spłaty i wysokości rat amortyzacyjnych, można na pewno przypuścić, że ciężar ten przypada w połowie komisji klimatycznej, w drugiej połowie gminie. A więc K 200.000 zaciągnęła komisja klimatyczna długu na wodociągi w Zakopanem — i z tego powodu przeciw jej gospodarce zarzutu podnosić nie można — owszem, zdaniem naszym komisja nie cofnęła się tutaj przed spełnieniem swego obowiązku, jakkolwiek wzięła równocześnie na swe barki ciężar, przenoszący wielokrotnie jej skromne zasoby i przysłużyła się dobrze asanizacji uzdrowiska przez umożliwienie doprowadzenia do skutku tak doniosłego dla jego przyszłego rozwoju dzieła, jakim są bezspornie wodociągi.

Ubolewać jednak należy, że ta ze wszech miar na uznanie zasługująca działalność ofiarna komisji klimatycznej i gminy zakopańskiej jak dotąd tak mało znalazła zrozumienia u właścicieli domów w Zakopanem.

Wodociąg istnieje od roku przeszło, a w czasie tym na ogólną ilość 800 domów, położonych na obszarze stacji klimatycznej, z czego około 600 domów odnajmowanych gościom, zaledwie 40 połączono z wodociągiem! Do połączenia swej realności z wodociągiem nikt dotąd zniewolonym być nie może. Zdaje nam się jednak, że pewien nacisk i przymus moralny jest w tym wypadku zupełnie możliwym i nad przeprowadzeniem tegoż powinna się Rada gminna zastanowić w niedalekiej przyszłości. Nawiasowo dodajemy, że miasta Kraków i Lwów mają uchwalony przez Sejm

KRYNICA.

przymus wodociągowy ustawowy, a w najbliższej przyszłości i miasto Bochnia mieć go będzie.

Drugą ważniejszą pozycją w dziale II. rozchodów jest rata gwarancyjna na kolej Chabówka—Zakopane, która w roku zeszłym wraz z zaległością wynosi kwotę K 2.477·83. Komisya klimatyczna obowiązała się w roku 1897 przez lat 75 każdorocznie pokrywać z własnego majątku kwotę 6.375 K, jako ratę potrzebną na umorzenie akcji pierwszeństwa kolei żel. Chabówka—Zakopane w sumie K150.000 i podpisując odnośny akt notaryalny była chyba w głębi serca przekonana, że zobowiązanie to jest tylko czczą formalnością. W tem błogiem przekonaniu nie uważano wówczas za stosowne płacić nawet pierwszych rat gwarancyjnych — złudzenie jednak prędko znikło, gdy Wydział krajowy zażądał kategorycznie zwrotu zaległości wraz z odsetkami zwłoki i regularnego uiszczania rat gwarancyjnych następných.

Zaległe raty wyniosły około K 25.000 i spadły ciężarem olbrzymiej lawiny na skromny i uginający się pod ciężarem innych codzienných potrzeb budżet komisji klimatycznej. Tylko życzliwości Wydziału krajowego zawdzięczać należy, że zaległość tę pozwolono spłacać w ratach rozłożonych na dłuższy szereg lat i w ten sposób umożliwiono komisji dalszą gospodarkę funduszem składanym przez gości. Zaległość z dniem 31. grudnia r. z. wynosi jeszcze kwotę K 15.941·10 — na szczęście raty gwarancyjne z powodu z każdym rokiem wznrastających dochodów kolei zakopańskiej z pierwotnej wysokości K 6.375 po odciążeniu dywidendy spadły w r. z. do kwoty K 200·53 i gdyby nie było zaległości z lat dawniejszych, nie dałyby się odczuć tak dotkliwie skromnemu budżetowi komisji.

Nie ulega wątpliwości, że należy to zawdzięczać tylko tej pomyślnej okoliczności, że kolej zakopańska z powodu zaprowadzenia do nadzwyczajnych granic posuniętej oszczędności daje swym akcyonaryuszom dość znaczną, jak na nasze stosunki, dywidendę.

Dywidenda jednak podlegać może i z pewnością podlega różnym fluktuacyom, nie można więc na pewno liczyć, że raty gwarancyjne będą zawsze tak małe, jak w roku ubiegłym — w każdym razie będą one do pewnego stopnia unieruchomiały gospodarkę komisji klimatycznej i nie pozwolą jej na żaden wydatniejszy krok naprzód, ściślej związany z rozwojem uzdrowiska.

Czy kolej była potrzebną dla uzdrowiska? Nie wątpliwie, nie chcemy jednak przesądzać, czy udział komisji klimatycznej był w tej sprawie koniecznym, a jeśli tak, to czy aż do tak wysokiej kwoty gwarancyjnej?

Następną ważniejszą pozycję w dziale rozchodów jest kwota K 3.000, przeznaczona na spłatę pożyczki regulacyjnej. Dzięki otrzymaniu pożyczki regulacyjnej w kwocie K 60.000, której obowiązek spłaty w połowie przyjęła na siebie komisya klimatyczna, przeprowadzono nową ulicę t. zw. Marszałkowską między ul. Krupówkami, a Jagiellońską. Pożyczka została użyta na wykupno gruntów pod nową ulicę i na jej budowę.

Czwartą i piątą większą pozycję w wydatkach stanowią subwencye drogowe w kwocie K 3.318 i spłata pożyczki na budowę chodników w kwocie K 1.208·10. Subwencye drogowe są haraczem, płaconym przez komisję pod naciskiem Wydziału krajowego na zniesienie myta na drodze do Morskiego Oka i na budowę drogi do Doliny kościeliskiej.

Do tej samej kategorii długów należą wreszcie: spłata pożyczki wekslowej na budowę chodników w kwocie K 1.200 i spłata pożyczki z funduszu regulacyjnego na budowę chodników w kwocie K 400.

Wymieniliśmy z II działu rozchodów 6 najważniejszych pozycji, które już od lat paru i jeszcze przez lat wiele obciążać będą budżet klimatyki.

Uważając sprawę wodociągu zakopańskiego za najwazniejszą i najściślej związaną z rozwojem Zakopanego jako uzdrowiska, nie będziemy się nią dłużej w tem miejscu zajmować, policzymy tylko najważniejsze zaległości, które komisya klimatyczna w najbliższych latach wyrównać jest zmuszoną.

A więc:

Zaległość z powodu niepłacenia rat gwarancyjnych kolei zakopańskiej K	15.941·10
Pożyczka regulacyjna	17.000—
Zaległe subwencye drogowe	300—
Reszta pożyczki wekslowej	4.800—
„ „ z fund. regulacyjn. „	2.909—
Razem . . K	40.950·10

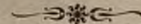
Jeżeli teraz kwotę tę, będącą rzeczywistym długiem porównamy „z czystym“ stanem czynnym majątku klimatycznego, to pokaże się w majątku komisji — czysty stan bierny w kwocie K 9.141·74 — nie wliczając w to raty wodociągowej w kwocie K 5.000 i bieżącej raty gwarancyjnej kolejowej.

Przedstawivszy istotny stan majątku komisji klimatycznej zapytajmy się, co komisya zrobiła przez ostatnie dziesięciolecie dla podniesienia Zakopanego jako stacyi klimatycznej i uzdrowiska za pieniądze składane przez gości?

Jesteśmy zdania, że Zakopane istnieć i rozwijać się może dalej jako stacya klimatyczna i uzdrowisko, a obok tego dzięki nieprzebrany skarbom wspaniałej natury powinno się stać głównym siedliskiem turystyki polskiej. Zadaniem komisji klimatycznej jest i pozostać powinien przede wszystkim rozwój uzdrowiska — staranie o wszystko inne, co nie stoi w najściślej z niem związku, powinno być udziałem innych czynników.

Z tego stanowiska wychodząc, wyda nam się większość zobowiązań komisji klimatycznej w ostatnich 10-ciu latach uczynioną pod przymusem pewnych okoliczności niewłaściwie i niezgodnie z celami uzdrowiska.

(Dokończenie nastąpi).

Z Polskiego Towarzystwa balneologicznego.

Posiedzenie Wydziału w dniu 9. kwietnia 1908.
Początek o godz. 6. wieczór.

Przewodniczący prezes hr. Jan Potocki. Obecni Dr. Cercha, Dr. Piotrowski, Dr. Flis, Dr. Pelczar, Dr. Zathej, Dyrektor Mazurkiewicz, Dr. Zanietowski.

I. Protokół z ostatniego posiedzenia przyjęto.

II. Przyjęto sprawozdanie skarbnika Dra Piotrowskiego.

III. Przyjęto sprawozdanie redaktora Dra Flisa z obrotu kasowego administracji *Przewodnika kąpielowego* oraz z czynności wybranego na poprzednim posiedzeniu subkomitetu redakcyjnego, co do dalszego programu pisma i uchwalono subkomitet dotychczasowy, złożony z Dra Flisa jako redaktora, Dra Piotrowskiego, Dra Zanietowskiego i prof. Doleżana, uznać jako komitet redakcyjny na r. 1908, wybierając jeszcze do komitetu Dra Zatheya. Komitetowi przyznano prawo kooptacyi.

IV. Uchwalono zwołać Walne Zgromadzenie Towarzystwa na dzień 3. maja o godzinie 4. popołudniu w Krakowie w domu Tow. lekarskiego ulica Radziwiłłowska 4 i ustalono następujący porządek dzienny.
1) Odczytanie protokołu z ostatniego Walnego Zgro-

madzenia. 2) Sprawozdanie z działalności Wydziału (ref. sekretarz Dr. Zanietowski). 3) Sprawozdanie komisji kontrolującej. 4) Wybór 5 członków Wydziału i 2 członków komisji kontrolującej. 5) Wnioski Wydziału a) sprawa Zjazdu balneologicznego b) sprawa bojkotu wód i zdrojowisk pruskich. 6) Wnioski i interpelacje członków.

V. a) Uchwalono wykreślić tych członków, którzy nie zapłacili dotąd ani wpisowego ani wkładek. b) Zatwierdzono ostatecznie sprawę wysokości wkładki do Ligi przemysłowej. c) Udzielono poparcia kilku zdrojowiskom w sprawie budowy telefonów. d) przyjęto do wiadomości wyjaśnienie prezesa, iż w Związku turystycznym myśli o zaniechaniu wydawnictwa *Przewodnik kąpielowy* ani zlania się tego pisma z jakimś innym nie podnosił, a przy wszelkich wnioskach, jakie czynił, wyraźnie zaznaczał czy czyni je jako delegat Tow. balneologicznego czy jako członek prywatny.

Na tem posiedzenie zakończono o godzinie 9 $\frac{1}{2}$ wieczór.
Dr. Zanietowski, sekretarz.

Pierwsza krajowa wystawa zdrojowa w Ciechocinku.

Komitet wystawy zdrojowej w Ciechocinku ogłasza następującą odezwę:

Spółceństwo nasze od szeregu miesięcy ugina się pod ciężarem przesilenia ekonomicznego, panującego na wszystkich niemal polach wytwórczości rodzimej. Różne odłamy sfer inteligentnych dokładają możliwych starań, aby podźwignąć chylący się do upadku przemysł krajowy, wskazując źródła swojskie, gdzie możemy zaspokajać nasze potrzeby kulturalne, troszcząc się wreszcie, aby handel i przemysł polski uwolnić od hańbiącej zależności od Niemców.

Jednym z poważnych źródeł bogactwa narodowego stać się mogą zdroje ojczyste przy racjonalnym ich rozwoju i eksploatacyi, a przede wszystkim przy gorącym poparciu ogółu.

Przed kilku laty, dzięki nawoływaniom prasy zdawało się, że nastąpiła nowa era dla zdrojownictwa polskiego. W zdrojowiskach i uzdrowiskach naszych zaroilo się od gości, którzy dotychczas w obcych „badach“ szukali zdrowia i wypoczynku.

Niestety, ogień słomiany zgasł wkrótce...

A przecież nie ulega żadnej wątpliwości, że tylko stała, serdeczna opieka i współdziałanie ogółu mogą postawić zdrojowiska nasze na stopie czyniącej zadość wszystkim wymaganiom kulturalnego człowieka.

Zarząd Towarzystwa przyjaciół Ciechocinka, chcąc przypomnieć znowu społeczeństwu o zdrojowiskach ojczystych, zwrócić uwagę na ich obecny stan rozwoju, a jednocześnie wykazać, co wytwarzamy sami w dziedzinach, związanych z leczeniem kąpielowem, urzędują w Ciechocinku, tym najwspanialszym z leczniczych zdrojów polskich, dzięki uprzejmej pomocy ze strony ko-

mitetu ciechocińskiego, pierwszą krajową wystawę zdrojową na początku sezonu leczniczego b. r.

Wystawa obejmować będzie następujące działy:

I. Ekspozyty zdrojowisk i uzdrowisk krajowych.

II. Urządzenia balneotechniczne (maszyny, wanny, urządzenia elektro-hydro-mechano-terapeutyczne, inhalatory, termometry, zegary, wagi, urządzenia łazienek).

III. Przetwory lecznicze, służące do przyrządzania i wzmacniania kąpeli (ekstrakty, ługi, szlamy, sole mineralne).

IV. Środki odżywcze, stosowane w leczeniu kąpielowem (kumys, kefir, mleko bułgarskie i ich przygotowanie, przetwory chemiczne, mączki, ekstrakty, wina lecznicze i t. d.), oraz wody mineralne, naturalne i sztuczne, i ich przygotowanie.

V. Mieszkania (wzorowe urządzenie willi w planach i modelach: pokojów, kuchni, ustępów, ogrzewanie, kanalizacya, wodociągi, umeblowanie i t. d.), odżywianie kuracyszów (restauracye, kuchnie pensyonackie, kuchnie higieniczno-dyetyczne i t. d.).

VI. Środki przewozowe ogólne i specjalne (wózki do przewożenia chorych, welocypedy, lektyki, karetki itd.).

VII. Sport i rozrywki kąpielowe.

VIII. Literatura balneologiczna, dotycząca Ciechocinka i innych zdrojowisk.

Wystawa otwarta będzie dnia 7-go czerwca (pierwszy dzień Zielonych Świąt).

Na czele wystawy stoi komitet, do którego grona wchodzi członkowie zarządu Towarzystwa przyjaciół Ciechocinka: dr. W. Biesiekiński, dr. K. Ciagliński (vice-prezes), dr. J. Grudziński, dr. L. Lorentowicz (sekretarz), dr. H. Lubowski (prezes), dr. A. Pyrz (skarbnik), dr. med. H. Ruppert, oraz pp. dr. F. Arnstein, dr. J. Bandrowski, redaktor „Zdroju ciechocińskiego“, inż.

R. Bojarski, St. Gębczyński, ks. kan. F. Mirecki, inż. Sz. Nebelski, J. Wolman.

Wszelką korespondencyę dotyczącą wystawy przyjmuje członek zarządu Tow., sekretarz dr. L. Lorentowicz (Warszawa, Marszałkowska 110).

Komitet, zarządzający ciechocińskim zakładem kąpielowym, oceniając doniosłe znaczenie wystawy, postanowił ze swej strony okazać możliwą pomoc inicjatorom wystawy, aby jej zapewnić jak największe powodzenie.

Niezależnie od tego komitet ciechociński podejmie gościnnie kilkuset lekarzy i higienistów, którzy z różnych stron kraju zjechać się mają do Ciechocinka dla zwiedzenia wystawy i urządzeń zdrojowiska.

Wystawa odbędzie się w parku zakładowym w galerii spacerowej, w alei głównej, oraz na placu przeznaczonym dla gier dziecięcych.

Komitet wystawowy poczynił starania, aby uzyskać uruchomienie kilku pociągów nadzwyczajnych z ulgową taryfą przewozową, nadto przygotowuje cały szereg rozrywek i atrakcyi dla gości.

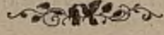
Wystawa zapowiada się doskonale. Na generalnego komisarza wystawy zaproszony został p. Czesław Piątkowski.

KRYNICA.

Od siebie dodajemy, że inicjatorem wystawy był „Zdrój ciechociński“. Jakkolwiek jesteśmy zdania, że podobna wystawa, urządzona w Warszawie, obejmująca wszystkie polskie zdrojowiska i uzdrowiska, oddałaby rzeczywistą usługę nie tylko zdrojowiskom, ale i samemu społeczeństwu, to jednak nie wątpimy, że i ta ciechocińska bez pożytku nie minie i będzie zachętą do stworzenia na przyszłość podobnego, ale o znacznie szerszych ramach dzieła.

Govliwym usiłowaniam przysłużenia się jak najlepiej sprawie ojczystych zdrojowisk przesyłamy serdeczne: Szczęść Boże!

Wiadomości bieżące.

Kolej lokalna Muszyna-Krynica. W sprawie zapewnienia budowy tej kolei uchwalił Sejm udzielenie gwarancyjnego dochodu, potrzebnego do oprocentowania najwyżej po 4 od sta rocznie, pożyczki pierwszeństwa w sumie najwyżej 750.000 kor. celem pokrycia części kosztów budowy tej kolei.

Interesanci miejscowi wpłacić mają udziały do wysokości 100.000 kor. celem uzupełnienia kapitału zakładowego, który ustanowiono na imienną sumę 1,400.000 kor.

Zebrań jednakowoż tej kwoty nie nastąpiło w terminie przez Wydział krajowy wyznaczonym, kwoty dotychczas wpłacone złożone są w Banku krajowym. Starania o koncesję podjęte będą, skoro pełna kwota udziałów złożoną zostanie.

Zdjęcia terenowe dla projektu szczegółowego wykonano, sam projekt szczegółowy jest w opracowaniu. Do Sejmu wpłynęła w r. 1907 petycja p. Karola Pietrzykowskiego, w sprawie projektowanej kolei elektrycznej wąskotorowej Grybów-Krynica-Muszyna, którą Sejm odstąpił Wydziałowi krajowemu do załatwienia przy załatwieniu uchwały sejmowej, dotyczącej budowy linii kolejowej z Muszyny do Krynicy. Wydział krajowy wezwał przeto p. Pietrzykowskiego, jako starającego się o koncesję na tę kolej, do dostarczenia dowodów, że posiada środki sfinansowania odnośnego projektu. Gdy p. Pietrzykowski do ustanowionego terminu nie dostarczył żądanych dowodów, uznał Wydział krajowy, że projekt ten nie ma widoków sfinansowania i podjął zrealizowanie projektu budowy kolei lokalnej normalnotorowej z Muszyny do Krynicy, która już ustawowo zapewniona została, o czem powiadomiono p. Pietrzykowskiego.

Z Nałęczowa. Na zgromadzeniu Towarzystwa zakładu leczniczego „Nałęczów“ zatwierdzono sprawozdanie za rok ubiegły.

Dochody z kąpeli, elektryzacji, różnych zabiegów leczniczych, mieszkań, zabaw itd. wynosiły ogółem rb. 51.611, zysk czysty rb. 8,723. Z zysku tego przeznaczono rb. 6,000 na 3% dywidendy od akcji.

Wybory powołały do zarządu pp.: Ludwika Kurcyusza i na zastępcę dra. Teodora Borysowicza, zaś do komisji rewizyjnej pp.: dra. J. Gromadzkiego, dra. W. Gajkiewicza, dra. B. Malewskiego, dra. W. Lasockiego i Edm. Raciborskiego.

Lekarze wobec bojkotu. Na odbytej we Lwowie ankiecie lekarsko-aptekarzkiej w sprawie bojkotu towarów pruskich na gruncie medycyny, podniesiono ze strony aptekarzy szczegół bardzo smutny, że właśnie w ostatnim czasie, gdy ogólnie powzięto postanowienie bojkotu pruskich wyrobów, apteki sprzedały tak wielką ilość „królewsko-pruskiej wody selterskiej“ jak nigdy przedtem i to w odręcznej sprzedaży bez recepty lekarskiej. Woda ta rozchodzi się wogóle głównie tylko w Galicji, a to tylko z przyzwyczajenia publiczności, bo zastąpić ją można — co każdy lekarz potwierdzi — w zupełności wodą krościeńską, szczawnicką lub wodami krajowymi sztucznymi, wytwarzanymi dokładnie według składu chemicznego naturalnej wody selterskiej. Wzy-

wamy zatem publiczność do zaniechania tego przyzwyczajenia w używaniu pruskiej wody, gdy ją można bez szkody zastąpić inną. Właśnie obecnie, w czasie panujących katarów i kaszlow przestroga ta jest szczególnie w czasie.

Kąpiele radowe. Jak donoszą z Wiednia, rząd austriacki postanowił zbudować w Joachimsthalu w Czechach, gdzie istnieje kopalnia radu, zakład kąpielowy, albowiem wody tamtejsze obfitują w rad, wywierający — jak wiadomo — zbawienny wpływ w chorobach skórnych. Zdaniem kierownika instytutu Röntgena w wiedeńskim szpitalu powszechnym, prof. Langa, kąpiele radowe w Joachimsthalu skuteczne będą zapewne nie tylko w chorobach skórnych, ale i w nerwowych, oraz dla leczenia reumatyzmu. Podobno zarząd miejski Karlsbadu oraz pewien syndykat angielski pragną wydzierżawić ów zakład kąpielowy od rządu austriackiego.

Z Ciechocinka. Zarząd kąpielowy w Ciechocinku po zatwierdzeniu przez władze projektu ma przystąpić w r. b. do budowy dodatkowych wanień i rozmaitych ulepszeń balneologicznych, a mianowicie:

1) Łazienek na 50 wanień gazowych, których budynek ma stanąć na wzór starych budowli w Kazimierzu nad Wisłą, kosztem 100.000 rb.; projekt wykończy budowniczy Fedderes.

2) Podług jego też projektu, dla ubogich, 20 łazienek błotnych i 40 solankowych kosztem rb. 50.000.

3) Laboratorium i sali operacyjnej w stylu zakopiańskim; rzeźni według projektu inż. Nebelskiego kosztem rb. 22.000.

Roboty te będą rozpoczęte wczesną wiosną, gdyż plany są już gotowe.

Nadto jest już na ukończeniu i będzie otwarta kawiarnia „Bristol“ parku obok kursalu, budowana przez p. Sosnowskiego podług planów budowniczego Wojciechowskiego. Obok kawiarni ma stanąć nowa estrada dla muzyki.

Projektowana kanalizacja, na której budowę zbiera się dodatkowy fundusz od taksy zdrojowej i suma kilkunastu tysięcy rubli, złożona w nieszawskiej kasie powiatowej, również zaczyna przychodzić *do skutku, albowiem plany do jej przeprowadzenia oddano do opracowania inż. Radzikowskiemu, a po wykończeniu i przejrzeniu przez specjalistów, ogłoszony będzie konkurs na warunkach spłaty w ciągu lat kilkunastu.

Ważną nader sprawą jest również zabrukowanie odleglejszych ulic, gdzie podczas deszczów i mokrego lata dostęp jest niemożliwy.

Właściciele willi oglądają się co do tego na zakład kuracyjny, ten zaś zgadza się z warunkiem poniesienia wspólnych kosztów z właścicielami domów,

Lekarze miejscowi i z okolicy ustanowili takse lekarską za poradę kuracuszom w następującym stosunku: pierwsza od osoby pojedynczej rb. 3, następne po rb. 2, od małżeństwa pierwsza po rb. 5, następne rb. 3, od dziecka do pierwszych dodaje się rb. 1, do następnych po 50 kop.

Również ukończyła już swe prace komisya, wydelegowana z ramienia warszawskiego generał-gubernatora, której powierzono opracowanie przepisów obowiązujących dla Ciechocinka.

Z chwilą, gdy przepisy rzeczzone uzyskają sankcję władzy wyższej, dla Ciechocinka rozpocznie się nowa era rozwoju, stawiająca go na poziomie pierwszorzędných zdrojowisk europejskich.

Oto treść kilku ważniejszych przepisów:

Paragraf pierwszy opiewa, że mieszkanie nie może być wynajęte leczącemu się, zanim stała komisya sanitarna nie obejrzy go i nie wyda właścicielowi willi pisemnego zaświadczenia o należyłym jego stanie.

Sezony będą zniesione. Za normę przyjęto, podobnie jak za granicą, tygodniowe wynajmowanie lokalu. W każdym pokoju wywieszona będzie cena lokalu, której nie wolno podwyższać podczas trwania umowy, jak również spis inwentarza, którego minimum określają przepisy obowiązujące.

Stróżom odjęto prawo utrzymywania służby dla usługiwania gościom, a włożono ten obowiązek na właścicieli willi itd.

Do grona komisji, która opracowała powyższe przepisy, weszły następujące osoby: urzędnik do szczególnych zleceń przy generał-gubernatorze K. Günther (przewodniczący), inspektor warsz. urzędu lekarskiego P. Puszkina, radca gubernialny Sachs, dyrektor zakładu ciechocińskiego p. M. Raczyński, naczelnik powiatu nieszawskiego p. J. Agafonow, budowniczy powiatu nieszawskiego p. J. Nebelski, lekarz zakładowy dr. J. Dembicki, dwaj właściciele willi ciechocińskich pp. S. Gębczyński i B. Chwat, oraz dwaj przedstawiciele Towarzystwa przyjaciół Ciechocinka: dr. med. H. Ruppert i dr. L. Lorentowicz.

Jak leczą w uzdrowiskach niemieckich. We lwowskim *Dzienniku polskim* ogłosił dr. Kazimierz Podlewski list następujący:

„Wobec bojkotowania przez społeczeństwo nasze wyrobów niemieckich, także Koła lekarskie postanowiły, o ile się to da zrobić bez szkody chorych, bojkotować przetwory lecznicze, pochodzące z fabryk niemieckich i niemieckie zakłady lecznicze.

Wszyscy lekarze w Galicyi i Królestwie otrzymują bez liku prospektów i broszur pięknie ilustrowanych, a polecających wszelakiego rodzaju zakłady lecznicze niemieckie i reklamujących rozmaite specjalne metody leczenia. Aby wykazać, jaka w wielu z tych zakładów panuje uczciwość i jaki z nich odnosią pożytek chorzy tam posyłani, podaję do wiadomości publicznej i sfer lekarskich fakt, który się zdarzył w ostatnich czasach w jednym z tych szumnie reklamowanych zakładów.

Pewien majątny, 28-letni młodzieniec, cierpiący od kilku lat na silne zdenerwowanie z powodu nadużycia alkoholu, z polecenia jednego z lwowskich lekarzy udał się do zakładu leczniczego koło Drezna w celu wyleczenia się z alkoholizmu. Po kilkumiesięcznym tam pobycie od alkoholu się odzwyczaił, natomiast popadł w jeszcze gorsze zło, gdyż stał się morfinistą, w zakładzie bowiem leczyli go przeciw alkoholowi, wstrzykując mu morfinę aż do 25 centygramów dziennie. Opuścił przeto ów zakład i leczył się dalej od morfinizmu w rozmaitych innych zakładach i u różnych lekarzy. Leczenie owo o tyle było uwieńczone pomyślnym skutkiem, że z 25-iu centygramów morfiny podskórnej zmniejszył ilość dzienną na 10 centygramów wewnątrznie w kroplach i czuł się pod względem zdrowia bardzo dobrze.

Chcąc się jednak i od tej, stosunkowo niewielkiej ilości morfiny odzwyczaić, pojechał z porady jednej z powag lekarskich w Monachium do sanatorium dr. Franciszka Müllera (Schloss Rheinblick-Bad Godesberg nad Renem niedaleko Bonn). W sanatorium tem nasz chory pozostawał wraz z żoną, która się nim opiekowała, przez 6 tygodni, płacąc 50 marek dziennie, i poddawał się leczeniu systemem dr. Müllera, polegającym na tem, że pacyenci zażywają krople o tajemnym składzie, wynalazku dr. Müllera, nazywające się antimorfiną, a tymczasem powiernik dr. Müllera wstrzykuje im, niby to w tajemnicy przed doktorem, ile tylko zechcą morfiny, naturalnie za grube pieniądze.

Po przebyciu takiej 6-tygodniowej kuracji pacjent, o którym mowa, z 10 centygr. morfiny dziennie doszedł do 40 centygramów. Żona, dowiedziawszy się o tem, zabrała go do domu.

Charakterystyczne jest powiedzenie jednego z pacjentów tego sławnego sanatorium, bardzo bogatego lekarza z Hamburga i starego morfinisty, który już kilka razy tam się leczył.

— Dla nas, morfinistów, jest to doskonały zakład, gdyż dostajemy, ile chcemy, morfiny, a nasze rodziny są o nas spokojne, wiedząc, że jesteśmy w sanatorium. Tylko trzeba przyjeżdżać tu bez żony. Pan jesteś jeszcze początkującym morfinistą i bardzo naiwnym, gdy sądzisz, że się tu wyleczysz: przecież to jest zakład dla morfinistów!

Z powyższej opisanego faktu widzimy, że w państwie dobrych obyczajów i bojaźni bożej zgnilizna moralna ogarnia

już nawet sfery lekarskie, które u nas dotychczas cieszą się szczerze zasłużonym szacunkiem. I nie dziwnego — taki dr. Müller wstępuje w ślady swych mistrzów: Bismarka, Bülowa i Wilhelma II. i wywłaszcza swych pacjentów z pieniędzy, z tą tylko różnicą, że do tego wywłaszczenia używa morfiny, gdy tamci używają do tego ustaw, uchwalonych przez parlament...

Dr. Margulies z Łodzi otwiera z dniem 15 maja b. r. lecznicę dla dzieci w Ciechocinku.

Zakład leczniczy w Medyce jest lecznicą wychowawczą dla dzieci umysłowo upośledzonych i nerwowo chorych. Wyręczając rodziców i zastępując szkołę, zajmuje się zupełnym wychowaniem i nauką najniezwyklejszych kalek umysłowych.

Trudne to, ale wdzięczne zadanie, wymagające wiele cierpliwości i rutyny, a przede wszystkim wiedzy lekarskiej i pedagogicznej, spełniają w Niemczech i Francji liczne wzorowo urządzone zakłady i szczerą się nadzwyczaj pomyślnymi wynikami. Dziecko wczesnie, t. j. w 4—6 roku życia do zakładu oddane, poprawia się umysłowo do tego stopnia, że może być pożytecznym dla otoczenia i obchodzić się bez dalszej w życiu opieki, której mu kiedyś może zabraknąć. Natomiast dzieci oddane później t. j. w wieku 8—14 lat i tylko dlatego, że sobie rodzice z niemi rady dać nie mogą, uważa się za zaniedbane i z temi praca jest cięższa.

Główną przeto zasadą w wychowaniu idiotów jest wczesne oddanie do zakładu, gdyż domowe wychowanie, pełne niezręczności, pogarsza tylko stan umysłowy idioty, czyniąc go w najlepszym razie wytresowanym wprawdzie ale zupełnie głupkowatym, bezmyślnym stworzeniem a przede wszystkim bezradnym i nieuleczalnym kaleką. Ale i dzieci później oddane, nawet żywego usposobienia, jakkolwiek z trudem, dają się w dobrze prowadzonym zakładzie opanować umysłowo, nagiąć do systematycznych ćwiczeń i praktycznych zajęć i wykierować z czasem na ludzi pożytecznych, pracowitych, nie wymagających wiecznej opieki rodziny lub społeczeństwa.

Cierpliwością i ściśłym wykonywaniem programu zakładowego, ciągłą opieką w dzie ni w nocy otoczone, dziecko nie ma ani chwili czasu na wykołajenie słabych funkcji umysłowych, uczy się czytać, pisać, rachować, pobiera naukę pogładową o wszystkim, co mu się w życiu przydać może, pozbywa się wad i nabytych nałogów, a w stosownym czasie i na życzenie opiekunów uczy się rzemiosła. Nauka zręczności, ogrodnictwo, modelowanie i rysunki, szycie i wszystkie roboty kobiece, deklamacja, śpiew, muzyka, tańce, gimnastyka szwedzka i przyrządowa należą do stałego programu zajęć zakładu, a wszystko pod kierunkiem lekarza i cierpliwych wychowawców.

Nowo założony zakład w Medyce może oddać znaczne usługi społeczeństwu i powinien być powitany z szczerą wdzięcznością osobliwie przez rodziców nieszczęśliwych dzieci, a zasługuje w każdym razie na szczerę poparcie dla ułatwienia mu jak najszerzego rozwoju.

Zakład jest na razie instytucją prywatną pod kierownictwem dra. Kaczurby, lekarza w Medyce.

Pociąg pospieszny do Zakopanego. Według obecnych zarządzeń, w zapowiedzianym ruchu pociągu pospiesznego z Krakowa do Zakopanego i z powrotem stałaby się nie uniknioną pewna przerwa, która dałaby się dotkliwie uczuć podróżnym. Otóż zdaje nam się wskazanem przypomnieć dyrekcji kolei państwowych w Krakowie podnoszony przez zawodowe instytucje postulat, aby pociąg ten przez cały sezon letni krążył między Zakopanem a Krakowem bez jakiegokolwiek przerwy. Tylko w ten sposób przyzwyczaia się publiczność do korzystania z pociągu, który tak znacznie skraca czas podróży między wymienionemi miejscowościami.

Spis lekarzy Polaków ordynujących w zdrojowiskach krajowych i obcych.

Abbazia: Dr. X. Gorski.
 Baden pod Wiedniem: Dr. Kümmerling.
 Biarritz: Dr. Bohdanowicz.
 Birsztany: Dr. Grodecki.
 Busko: Dr. Drewnowski, Majkowski, Rubinstajn, Sawicki, Sulimirski, Talko.
 Bystra: (Słask austr.): Dr. Jekels.
 Cudowa: Dr. Brodzki.
 Ciechocinek: Dr. Arnstein, Besiekierski (chir.), Chwat, Ciagliński, Dembicki, Górski, Grudziński, Holc, Jezierski, Konarzewska, Lorentowicz, Lubowski, Polikier, Przyrembel, Pyrz, Ruppert, Rydzikowski, Sinołęcki, Steinberg, Tannenbaum, Wychowski.
 Darków: Dr. Klimek.
 Druskieniki: Dr. Bujakowski, Konwerski, Markewicz, Sawicki, Zaleski.
 Franzensbad: Dr. Moraczewska, Rosner, Steinsberg, Zeitner.
 Gastein (Hof): Dr. Jeż.
 Gleichenberg: Dr. Bulikowski.
 Gries koło Bozen: Dr. Nazarkiewicz.
 Hall (Bad): Dr. Feuerstein.
 Inowrocław: Dr. Krzywiński, Przybyszewski.
 Iwonicz: Dr. Berger, Damański, docent Gabryszewski, Lanes, Staniszewski, Stauber.
 Karlsbad: Dr. docent Biernacki, Goldwasser (okul.), Hassewicz, Kaufmann, Kołaczkowski, Kostecki, Kretowicz, Kropf, Maleszewski, Moraczewski, Scharf, Śliwiński, Süsskind.
 Kissingen: Dr. F. Chłapowski, Maciejewski.
 Kołobrzeg: Dr. A. Chłapowski.
 Kosów: Dr. Tarnawski.
 Krynica: Dr. Aronsohn, Askenazy, Better, Cercha, Dębicki, Ebers, Kmietowicz, Kopf, Lewicki, Lorentski, Mayer, Skórczewski, Tyszecki (dent.), Wąsowicz, Zarzycki, Zathay.
 Lubień: Dr. Mikolašek, Obmiński.
 Marienbad: Dr. Dobija, Eichhorn, Harajewicz, Kwiatkowski, Liebeskind, Prager, Reinhold, Schermant, Szczepański.
 Maryówka: Dr. Zakrzewski.
 Meran; Dr. Binder.
 Morszyn: Dr. Jasiński.
 Nałęczów: Dr. Dobrucki, Borysowicz, Gajkiewicz, Gliński, Gromadzki, Lasocki, Makowski, Małewski, Męczkowski, Puławski (dyr. zakład.), Rudzki.
 Nauhaim: Dr. Jankowski, Łowiński.
 Nizza: Dr. Bohdanowicz.
 Odessa: Dr. Jachimowicz.
 Oeynhausien: Dr. Janta-Połyziński.
 Ojców: Dr. Kozłowski.
 Piszczany: Dr. Brand, Teichmann.
 Połoga: Dr. Skowroński, Świętochowski (zakładowy).
 Pustomyty: Dr. Blaim.
 Rabka: Dr. Cholewicz, Kaden, Lang, Supiński (l. zakł.).
 Reichenhall: Dr. Goldschmidt, Sadowski.
 Rymanów: Dr. Bielecki, Dukiet, Regiec, Wajgiel.

Sławuta: Dr. Dobrzycki, Dzierzbicki.
 Solec: Dr. Daniewski, Knoff.
 Swoszowice: Dr. Trzeński.
 Szcza wnica: Dr. Gorski, Hammerschlag Kołaczkowski, prof. Korczyński, Kretz, Kruszyński, Singer, Żuliński.
 Trenczyn: Dr. Filipkiewicz (lek. zakł.), Münz Wobr.
 Truskawiec: Dr. Krzyżanowski, Mindes, Pelczar, Praszil.
 Vichy: Dr. Biernawski.
 Wiesbaden: Dr. Błociszewski.
 Wisła (Słask austr.): Dr. Zanietowski.
 Wysowa: Dr. Kraszewski.
 Zakopane: Dr. Brzeziński, Chramiec, Chwistek, Czapllicki, Dłuska, Dłuski, Gaik, Gawlik, Gruber, Janiszewski, Majewicz, Sokołowski (dent.), Żychoń.
 Żegiestów: Dr. Piotrowski.

Specjalista chorób wewnętrznych

Dr. Kazimierz Flis

b. asystent c. k. Kliniki lekarskiej Uniw. Jag.

przeprowadził się

do domu przy ulicy Szewskiej L. 27.

Dr. Zygmunt Wąsowicz

ordynuje jak w latach poprzednich od 15-go maja

W KRYNICY.

MARIENBAD

Kaiserstrasse „Stadt Hamburg“

Dr. St. Benedykt Kwiatkowski

b. I. Asystent kliniki chorób wewnętrznych Uniwersytetu Jagiell.
ordynuje jak w latach poprzednich od 1. maja do 1. paździer.

**JEDYNY ZAKŁAD POLSKI UPRAWIAJĄCY
 DRUK TRÓJBARWNY I HELIOGRAWURĘ
 ZAKŁAD REPRODUKCJI ART. FOTOMECHANICZNEJ**
„ZORZA” W KRAKOWIE
 ul. Św. Krzyża 7. Tel. 638
 wykonywa wszelkiego rodzaju
KLISZE na cynku, mosiądzu i miedzi szybko
 i tylko w pierwszorzędnej jakości !!!
 Sztance do wyllaczania w grubym metalu trawione dla introligatorów.
Prospecta i cenniki darmo i oplatnie.

Sanatorium dla chorych psychonerwowych Lwów, „Nad żelazną Wodą“.

Przyjmuje się chorych, dotkniętych wszelkimi postaciami chorób umysłowych, tudzież psychonerwicami padaczkowymi, histerycznymi i choreatycznymi jak również alkoholistów i morfinistów. — Zbudowane i urządzone na wzór sanatoryów zagranic, daje sposobność stosowania wszelkich najnowszych środków i sposobów leczniczych, a szczególnie kąpeli przedłużnych (Dauerbäder). Postępowanie z chorymi, z powodu ograniczonej liczby, ściśle indywidualizujące. Opieka domowa. Obfitość rozrywek. Staranie o odpowiednie zajęcie dla chorych.

Możliwie największa swoboda. Cena 10 koron za dobę i więcej. — Bliższe szczegóły na żądanie.

Telefon Nr. 385.

Dr. JAN ŚWIĄTKOWSKI, kierujący lekarz.

Zakład wodoleczniczy i Sanatorium

specjalisty chorób nerwowych

 Dra **KUPCZYKA**

Kraków, ul. Szujskiego 11 — otwarty przez cały rok.

PENSYONAT POLSKI W KARLSBADZIE

w domu „Drei Lilien“, naprzeciwko Mühlbrunn

DR^{RA} ALBERTA SÜSSKINDA

Ordynacja jak w latach poprzednich od 15-go kwietnia.

(Mieszkanie z całkowitem utrzymaniem od 8 koron dziennie).

Zakład dentystyczny i Lecznica dentystyczna

Dr. med. J. Syropa

Kraków, plac WW. Świętych 10 (naprzeciw Magistratu).

Korony złote — zęby sztuczne bez podniebienia — mostki stałe osadzone.

Lekarz chorób kobiecych

Dr. Julian Aronsohn

ordynuje od 15. maja jak w latach poprzednich

w Krynicy (willa Krakusa).

Dr. EDMUND SUPIŃSKI

b. I-szy sekundaryusz kraj. szpitala w Krakowie

ordynuje jako lekarz zakładowy

W RABCE.

Dr. Tymoteusz Piotrowski

ordynuje jak w latach ubiegłych jako lekarz
zakładowy

W ŻEGIESTOWIE.

Dr. M. CERCHA

ordynuje jak w latach poprzednich
od 15-go maja

w Krynicy (domek szwajcarski).

Dr Józef Liebeskind

ordynuje w sezonie letnim

w Marienbadzie — „Haus Kronprinz“.

Kąpiele morskie Grado.

Wyspa obok Tryjestu. (Lido austriackie).

Pensjonat i Zakład Leczniczy „ALLA SALUTE“.

Zakład I-rzędny, 40 wykwintnie urządzonej pokoi z balkonami, wszystkie z pysznym widokiem na morze Adryatyckie i w pobliżu plaży. Postępowo urządzonej zakład dla chirurgii, ortopedyi, zakład Rentgenowski, hydroterapia i całkowite leczenie fizykalne. Prospekty przez zarząd bezpłatnie.

Lekarz kierujący i właściciel:

Dr. ORANSZ.

Dr. Edmund Brzeziński

ordynuje w chorobach wewnętrznych

W ZAKOPANEM

od godziny 3-ciej do 5-tej po południu.

Dr. EMIL MÜNZ

ordynuje

w Cieplicach Tenczyńskich

od 6 maja jak lat ubiegłych.

HAUS URSNAY Nr. 90.

Dr. O. LANG

ordynuje jak zwykle

 W RABCE.

ZAKŁAD ORTOPEDYCZNY

Dra V. CHLUMSKY'EGO

DOCENTA UNIwersYTETU Jagiellońskiego

W KRAKOWIE, RYNEK KLEPARSKI 12. Telefon 540

(OSOBNY BUDYNEK POŁĄCZONY Z OGRODEM).

Leczenia skrzywień kregostupa i kończyn, chorób stawowych, gimnastyka lecznicza, masaż. APARATY MOTOROWE mechano-terapeutyczne, leczenie gośca i chorób stawów gorącym powietrzem. Aparat Roentgenowski. Kursa masażu dla lekarzy. Własny wyrób ortopedycznych przyrządów, gorsetów, pasów brzusznych, bandaży przepuklinowych.

ROBOTNICZY OD HESSINGA.

Zakład otwarty cały rok i prowadzony tylko przez lekarzy.

KRYNICA.

Dr. Wilhelm Zathej

b. lekarz klinik i szpitali w Krakowie, Berlinie i Paryżu

ordynuje w zakresie chorób wewnętrznych i nerwowych.

Dr. Józef Zanietowski

ordynuje w bieżącym sezonie

w nowo otwartym Zakładzie wodoleczniczym

Wiśła, Śląsk austr. — stacya kolej. Ustroń.

LECZNICA CHIRURGICZNA DR^{RA} ARTURA FROMMERA SALA OPERACYJNA. — LECZENIE
INSTYTUT ROENTGENOWSKI KRAKÓW, ŚW. TOMASZA 18. - TEL. 81. GIMNASTYKA SZWEDZKA LECZN.
▽▽ GORĄCEM POWIETRZEM. ▽▽

SANATORYUM DLA CHORYCH PIERSIOWO DRA K. DŁUSKIEGO — W ZAKOPANEM —

otwarte przez cały rok. — Wspaniały widok na Tatry. — Lasy świerkowe. — Wystawa wszystkich pokoi południowa. — Obszerne leżalnie dla leczenia klimatycznego. — Wzorowe urządzenia pod względem higieny. — Oświetlenie elektryczne. — Kanalizacja, windy, kąpiele i natryski. — Ogrzewanie centralne. — Wodociąg zimnej i gorącej wody na wszystkich piętrach.

Cena całkowitego utrzymania wraz z opieką lekarską wynosi 9 K dziennie, pokoje od 2 K dziennie.
Powozy na zamówienie do pociągu. Poczta, telefon i telegraf w Zakładzie.

Laboratorium mikroskopowo-chemiczne Dr. BOLESŁAWA DROBNERA

W KRAKOWIE, PRZY UL. ZGODA L. 1.
TELEFON Nr. 415 c.

Adres dla telegramów: Laboratorium Drobnera, Kraków.

Dział medyczny wykonywa :

ANALIZY MOCZU

(w przeciągu 24 godzin — ceny 4, 7, 10 Koron).

Analizy kału, soku żołądkowego.

Badanie krwi. — Badanie środków lekarskich. — Wykonywa się preparaty farmaceutyczne, kosmetyczne i t. p. — Syntezy naukowe. — Miejsca dla pracy analitycznej i syntetycznej. ΔΔΔΔΔΔΔΔΔΔ

DZIAŁY LABORATORYUM:

medyczny, technologiczny, naukowy i handlowy. Wyłączne zastępstwo fabryki mikroskopów, polaryzatorów i t. d. Reicherta w Wiedniu. Zastępstwo fabryki wag anal. Nemetza w Wiedniu.

Skład wszystkich przyrządów szklanych i preparatów chemicznych.

Odnaczony na wystawach światowych w Paryżu, Londynie i Brukseli pierwszymi nagrodami „GRAND PRIX“ we formie złotych medali i dyplomów honorowych.

Odnaczony na wystawach światowych w Paryżu, Londynie i Brukseli pierwszymi nagrodami „GRAND PRIX“ we formie złotych medali i dyplomów honorowych.

ZAKŁAD DENTYSTYCZNY

J. FISCHERA

KRAKÓW, GRODZKA 60. — Stacja tramwaju „Wawel“.

Wykonywa według najnowszej metody amerykańskiej szczęki bez podniebienia, mostki, korony, zęby na śrubkach, jako też wszelkie inne w zakres ten wchodzące roboty. ○○○○○○○○

WAŻNE DLA LETNIKÓW.

Odnaczona wieloma medalami na wystawach.

JEDYNA KRAJ. FABRYKA WÓZKÓW DLA DZIECI, WYROBÓW KOSZYKARSKICH i MEBLI BAMBUSOWYCH :: ::

A. KONIEWICZ

LWÓW, ULICA BATOREGO L. 12,

poleca :

krzesła składane (leżaki) i szelongi. Meble bambusowe do urządzenia will, werand i zakładów kąpielowych. Kosze podróżne bardzo praktyczne i tanie. Wózki dla dzieci higieniczne w olbrzymim wyborze po cenach fabrycznych. Illustrowane cenniki na żądanie franco.

ZAKOPANE.

KRUPÓWKI 78.

„HYGEA“ PENSYONAT DYETETYCZNY i ZAKŁAD WODOLECZNICZY

bardzo pięknie położony, w ogrodzie, nad strumieniem. Wy-
tworna kuchnia dyetetyczna. Najnowsze urządzenia wodo-
lecnicze. Ciepłe wanny w osobnym pawilonie ogrodowym.

Właścicielka: **MARYA TURZYMA.**

A. LARISCH

Nr. 19 Kraków, Szewska Nr. 19

poleca

Aparaty fotograficzne

najnowsze modele po
fabrycznych cenach. -

Atelier portretowe i ciemnice
bezpłatnie do użytku dla
moich P. T. stałych Odbiorców.

Roboty
amatorskie po
najniższych
cenach.

Firma

N. TRAUMA SYN

utrzymuje składy exportowe

wód mineralnych

wszelkich soli do kąpieli, ługów itd.

w **Krakowie** i w **Tarnowie**
(ul. Dietla 46) (Hotel krakowski).

Wody świeże. — Ekspedycja szybka.

W sezonie otrzymuje świeże przesyłki tydzień w tydzień.

FR. KŘIŽÍK

ELEKTROTECHNICZNE BIURO
KRAKÓW, UL. WARSZAWSKA 3.

FABRYKI: PRAGA-KARLÍN.

TELEFON 661. — TELEGRAMY: KŘIŽÍK, KRAKÓW.

Wyrabia i dostarcza

**KOMPLETNE ELEKTRYCZNE
URZĄDZENIA**

każdego rodzaju i wielkości.

Porady, informacje, kosztorysy, obliczenia kosztów ruchu
na żądanie bezpłatnie.

Dla **NIEDOKREWNÝCH**
HYGEA PERLE

NATURALNE WINO CZERWONE
PERLBERGER i SCHENKER
KRAKÓW, GRODZKA 48.

Telefon Nr. 308.

ZIMLER i SPÓŁKA KRAKÓW

Linia A-B
poleca NOWOŚCI wyłącznie PARYSKIE i WIE-
DEŃSKIE. Kapelusze damskie, bluzy, halki, materye jedwabne, wstążki, ko-
ronki, rękawiczki, pończochy, parasolki. — Wysyłka na prowincję odwrotnie.

Sawn Tennis

Krokiety ■ Piłki nożne ■

Haustawki ogrodowe — Hamaki — Przyrzą-
dy gimnastyczne — Przybory do rybołówstwa.

Pasty i lakiery do bucików — Lakiery do kapeluszy.
Środki do czyszczenia plam.

Perfumy i Mydła,

Wody toaletowe i Pudry
z pierwszorzędných fabryk
krajowych i zagranicznych.
Gąbki, Pantofelki i Kape-
lusze do kąpieli.

Przybory toaletowe.

Necessery, Flaszki
i Kubki do podróży.
Wanny i miednice gumowe.
Torby dla turystów.

==== Kalosze. ====

Cenniki darmo
i opłatne.

*

REIM i SPÓŁKA

==== KRAKÓW - RYNEK 37. ====

Rządowo uprawniona

FABRYRA WÓD MINERALNYCH SZTUCZ. i SPECYAL. LECZNICZYCH

POD FIRMA

K. RZAÇA i CHMURSKI

w Krakowie, ul. św. Gertrudy L. 4,

wyrabia pod kontrolą Komisji przemysłowej Tow. Lek. Krak.
polecone przez to Towarzystwo

== **WODY MINERALNE** ==

odpowiadające składem chemicznym wodom: Bilińskiej, Gieshueblerskiej, Selterskiej, Vichy, Maryenbadzkiej, Homburg, Kissingen, tudzież specjalne lecznicze, jak: litową, bromową, jodową, żelazistą, kwaśną oraz wody mineralne normalne z przepisu prof. Jaworskiego.

Sprzedaż cząstkowa w aptekach i drogueryach. Cenniki na żądanie franco.

Główny skład dla Lwowa w aptece J. Wiewiórskiego, Halicka 5.

KAMIL TOMASZEWSKI
W ZAKOPANEM, KRUPÓWKI L. 39.

Poleca:

Porcelanę, szkło, lampy, towary metalowe i galant., bieliznę męską z marką „Lwa“, bieliznę wełnianą prof. dr. Jaegera, rękawiczki, wstążki, krawaty, przybory do szycia i haftu.

KAWIARNIA
FRANCISZKA SAUERA

w Krakowie, Szczepańska L. 1, I. piętro. Telefon 350.

Czytelnia zaopatrzona w najrozmaitsze pisma krajowe i zagraniczne. Salony damskie w stylu rokoko z osobnym wejściem. — 3 bilardy. Sale do gier towarzyskich. — Bufet zaopatrzony w najlepsze i prawdziwe trunki, usługa szybka i rzetelna.

== Zakład otwarty do godziny 3-ciej w nocy. ==

Zygmunt Ślimakowski

Kraków, Rynek gł. Linia A-B, obok głównej trafiki.

Magazyn nowości dla Dam

— oraz przyborów do szycia i modniarstwa. —

Na
każdy sezon
Nowości!!!

Fabryczny skład: koronek, aplikacji, wstążek i haftów szwajcarskich. Pończochy damskie i dziecięce. Materye jedwabne w gładkich kolorach. **HALKI TAFTOWE.** Boa strusie i gazowe. Szale koronkowe i inne. Rękawiczki. Żaboty, krawaty, kołnierze. Paski, torebki, portmonetki. Perfumerye i mydła. Parasolki i parasole. Kwiaty i pióra (specyalność: pióra strusie!). Guziki. taśmy, krepiny, nici, igły i wszelkie przybory do szycia domowego. Szczotki i grzebienie.

Zamówienia z prowincyi
odwrotnie.
UWAGA:
W niedziele i święta
sklep zamknięty.

W interesie własnego zdrowia powinien każdy żądać wszędzie tylko

Tutek cygaretowych

z fabryki RUDOLFA HERLICZKI w Krakowie.

Ostrzega się przed licznymi naśladownictwami! Wzory i cenniki wysyła fabryka darmo i opłatnie.

Wodociągi

dla miast, gmin, folwarków, zakładów kąpielowych, fabryk, ogrodów, gmachów publicznych, domów prywatnych i t. d.

Poszukiwanie i uchwycenie źródeł. — Wiercenie studzien. Ustawianie pomp. — Instalacje domowe z klozetami, łazienkami i t. d.

projektują i wykonują

inżynier Leonard Nitsch i Spółka, Kraków, ulica Kolejowa Ł. 18.

Najlepsze referencje z dotychczas wykonanych robót. — Kosztorysy bezpłatnie.

Centralne Ogrzewanie

wszelkich systemów

i Wentylacje

Łaźnie — Mechaniczne Pralnie i Suszarnie i t. d.